

Ξενοφώντος *Ἑλληνικά*, 2.3.§52-55.3

Διευκρίνιση: Οι προτεινόμενες απαντήσεις στις ερμηνευτικές παρατηρήσεις είναι ενδεικτικές. Αξιοποιούνται κατά κύριο λόγο τα ερμηνευτικά σχόλια του σχολικού βιβλίου, καθώς και οι κειμενικές αναφορές. Τόσο οι παρατηρήσεις όσο και οι απαντήσεις λαμβάνουν υπόψη τις επικαιροποιημένες οδηγίες του ΙΕΠ για το σχολικό έτος 2021-22.

2. Ο Θηραμένης μόλις άκουσε την απόφαση της θανατικής του καταδίκης από τον Κριτία, κατέφυγε στον βωμό που βρισκόταν στη μέση της δικαστικής αίθουσας ως ικέτης, για να ζητήσει άσυλο και προστασία από τους θεούς. Συνειδητοποιεί ότι η θανατική του καταδίκη είναι αναπόφευκτη και σε μια κίνηση που δηλώνει την απόγνωση και την απελπισία του για το τέλος του που πλησιάζει, αναζητά προστασία στον θεσμό της ικεσίας. Τόσο από την ιστορία όσο και από τη λογοτεχνία (τραγωδία) είναι γνωστός ο σεβασμός για τους ικέτες που καταφεύγουν σε ιερό ή βωμό. Μάλιστα, η παραβίαση του ασύλου είναι μεγάλη ασέβεια που μολύνει ολόκληρη την κοινότητα. Η τήρηση των θεσμών της ευσέβειας συνιστούσε πολιτικό καθήκον. Εξάλλου, η θρησκευτική και η πολιτική ζωή στην Αθήνα συνδέονταν άμεσα, αν παρατηρήσουμε ότι τα δημόσια κτήρια της αθηναϊκής δημοκρατίας είναι διάσπαρτα ανάμεσα σε βωμούς και ναούς των θεών. Στη δική του περίπτωση όμως ο Θηραμένης αναγνωρίζει ότι ο άδικος και ασεβής χαρακτήρας των Τριάκοντα δεν πρόκειται να καμφθεί από τον ιερό θεσμό της ικεσίας.
3. Ο Θηραμένης απορεί με την απάθεια των βουλευτών μπροστά στη διαδικασία της παρωδίας δίκης που επιφυλάσσουν οι Τριάκοντα για τον Θηραμένη. Ήδη έχει ασκηθεί τρομοκρατία εις βάρος τους με τη δύναμη των όπλων η οποία τους αποτρέπει από κάθε είδους αντίδραση. Εύλογα ο Θηραμένης απορεί (*θαυμάζω*), αν δεν αναλάβουν πρωτοβουλία να βοηθήσουν τον εαυτό τους (*εἰ μὴ βοηθήσετε ὑμῖν αὐτοῖς*), γιατί πιστεύει ότι σύντομα θα έχουν ανάλογη τύχη με αυτόν. Δηλαδή, αν δεν αντιδράσουν στην καταπάτηση του νόμου και του ασύλου, τους προειδοποιεί ότι μπορεί να θανατωθούν, καθώς με τον ίδιο τρόπο που διαγράφηκε το δικό του όνομα από τον κατάλογο των Τρισχιλίων, με ανάλογο αυθαίρετο τρόπο μπορεί να διαγραφεί και το δικό τους όνομα, με αποτέλεσμα να αποφασίσουν για την τύχη τους οι ίδιοι οι Τριάκοντα, χωρίς καν την πολυτέλεια έστω μιας παρωδίας δίκης.

4. Αρχικά, στο κείμενο από το πρωτότυπο διαπιστώνουμε ότι οι Τριάκοντα αυθαιρετούν, καθώς, όπως συνάγεται από τα λόγια του Θηραμένη, εναπόκειται στον ηγέτη των Τριάκοντα να διαγράψει όποιον θέλει από τον κατάλογο των Τρισχιλίων, παραβιάζοντας τον νόμο που οι ίδιοι οι Τριάκοντα εισηγήθηκαν. Μάλιστα, ο Κριτίας με κυνισμό αναφέρει ότι ο Θηραμένης καταδικάστηκε σύμφωνα με τον νόμο (*κατακεκριμένον κατὰ τὸν νόμον*), στην πραγματικότητα όμως την απόφαση για τη θανατική του καταδίκη έλαβε ο ίδιος ο Κριτίας και χωρίς αντίδραση, λόγω της τρομοκρατίας που είχε επιβάλει. Στη συνέχεια, αναφέρεται ότι οι Τριάκοντα ως ασεβείς και άδικοι (*οὐκ ἀρκέσει μοι ὄδε ὁ βωμός*), δεν πρόκειται να πτοηθούν από την καταφυγή του Θηραμένη στον βωμό, καθώς δεν έχουν ηθικές αναστολές. Στο μεταφρασμένο κείμενο η αυθαίρετη και βίαιη πολιτική που ασκούσαν οι Τριάκοντα φαίνεται από το γεγονός ότι εξόριζαν τους Αθηναίους χωρίς να έχουν κάποιο φταίξιμο, τους εκτόπιζαν από τα σπίτια τους, χωρίς να σέβονται το άσυλο της οικίας και προέβαιναν σε πολιτικές εκκαθαρίσεις όσων θεωρούσαν ως αντιφρονούντες (προγραφές). Οι διώξεις εις βάρος των πολιτών είχαν φτάσει σε τέτοιο ακραίο σημείο, ώστε ορισμένοι να εξορίζονται, χωρίς καν να παρευρίσκονται στην πόλη.
6. α. Προσωπικές: ὑμῶν, ὑμῖν, ἐμοί. Δεικτικές: οὗτοι, τοῦτον. Στον άλλο αριθμό: σοῦ, σου - σοί, σοι - ἡμῖν - οὗτος - τούτους
β. γράφουσι, βοηθεῖτε, κελεύει, λέγει, κατακρινόμενον
7. α) εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς στο ρήμα *ἔγραψαν* β) δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση ως επεξήγηση στο *τοῦτο* γ) αντικείμενο στο ρήμα *βούλομαι*, τελικό απαρέμφατο δ) κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος *εἰσίν* (*οὗτοι*) ε) ἔμμεσο αντικείμενο στο ρήμα *παραδίδομεν*

*Οι ενδεικτικές απαντήσεις για τις ερωτήσεις 1, 5, 8 που αναφέρονται στο ίδιο κείμενο, έχουν διατυπωθεί στο αρχείο με την ονομασία GEL_CLA_AEG_SOLUTION_1_12255.